

«Глобальна макроекономічна політика»

питання до заліку (диференційований залік)

Освітньо-професійна програма: «Міжнародні економічні відносини»

Галузь знань: 29 «Міжнародні відносини»

Спеціальність: 292 «Міжнародні економічні відносини»

Для студентів 5 курсу, здобувачів вищої освіти освітнього ступеня

«Магістр» за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини»

Осінній семестр 2021 – 2022 навчального року.

Викладач: професор кафедри міжнародних економічних відносин

і бізнесу ФМВ НАУ,

професор, д.н.д.у. (к.е.н.), заслужений економіст України, Біла С.О.

1. Визначте сутність глобальної макроекономічної політики (ГМП). Охарактеризуйте мету, завдання, суб'єктів та їх цілі, очікувані наслідки впровадження ГМП для різних груп країн світу на сучасному етапі розвитку світової економіки.

2. Представте загальну характеристику основних макроекономічних показників розвитку світової економіки в умовах глобалізації (відповідно до методики СНР ООН 1993). Охарактеризуйте, за допомогою яких основних (офіційних) макроекономічних показників та індикаторів (рейтингів) вимірюється стан і динаміка розвитку світової економіки у XXI ст.

3. Представте загальну характеристику основних макроекономічних та соціально-економічних показників розвитку країн світу, які використовуються у щорічних звітах міжнародних організацій (та міжнародних економічних організацій) відповідно до методики СНР ООН 1993 (рекомендується на прикладі звітів Світового банку).

4. Охарактеризуйте роль офіційних макроекономічних показників (наприклад, ВВП на душу населення) та індексів/рейтингів у системі глобальної макроекономічної політики. Дайте оцінку новітнього показника (рейтингу) «індекс людського розвитку» (ІЛР, Human Development Index (UNDP)) та індексу «людського капіталу» (ІЛК, The Human Capital Index). Визначте рейтинг України за показником ІЛР та ІЛК (2020/2021 рр.), охарактеризуйте його зв'язок з рекомендаціями глобальної макроекономічної політики у сфері людського розвитку.

5. Охарактеризуйте економічну природу та прояви «хвиль глобалізації». Визначте періодичність світових економічних циклів. Визначте об'єктивні причини та характер структурних (та секторальних) економічних криз, що виникають у світовій економіці наприкінці XX – на початку XXI ст. На якій стадії економічного циклу перебуває світова економіка у 2021 р. і як на цей процес вплинула пандемія «Covid-19»?

6. Охарактеризуйте особливості входження України у систему міжнародного поділу праці (на прикладі експортно-імпортних операцій). Визначте зв'язок цього процесу із особливостями розвитку галузевої структури української економіки (станом на 2021 рр. та перспективи на майбутнє). Охарактеризуйте роль глобальної макроекономічної політики у залученні країн світу (та України) до системи міжнародного поділу праці та до формування ланцюгів створення доданої вартості (країни – за вибором студента).

7. Визначте вплив глобальної макроекономічної політики на розвиток інвестиційних процесів у світовому господарстві. Охарактеризуйте рейтинги, що ілюструють стан та інституційне середовище для інвестиційної привабливості країн світу

(на прикладі країн – за вибором студента).

8. Визначте основні макроекономічні проблеми, притаманні соціально-економічному розвитку країн, що розвиваються. Охарактеризуйте перспективи забезпечення «економічного прориву» та економічного зростання в країнах, що розвиваються (країна – за вибором студента. Див. прогнози світового розвитку на період до 2050 р.). Визначте «нові центри економічного зростання» у першій третині XXI ст.

9. Дайте оцінку ролі, переваг та недоліків «відкритості економіки країни» в умовах глобалізації. Поясніть причини та макроекономічні наслідки переходу від «фритредерства» до «неопротекціонізму» на прикладі окремих країн (груп країн) світу станом на 2021 р. (країна/інтеграційне об'єднання країн – за вибором студента). Визначте механізми та інструменти протидії «неопротекціонізму» в системі глобальної макроекономічної політики (на прикладі аналізу сучасних трендів світової торгівлі, дотримання стандартів СОТ, ЗВТ та ЗВТ+).

10. Охарактеризуйте місце та роль структурної політики в системі глобальної макроекономічної політики. Які диспропорції структури промислового виробництва та національної економіки (порівняно зі стандартами розвинутих країн світу) притаманні Україні? Охарактеризуйте основні моделі та пріоритети структурної перебудови економіки розвинутих країн світу, визначте механізми та інструменти їх впровадження (рекомендується - на прикладі структурної перебудови виробництва на засадах «Індустрії 4.0»). Країна – за вибором студента).

11. Визначте сутність політики конкурентоспроможності країн світу в системі ГМП на основі застосування комплексного аналізу рейтингів: «Індекс глобальної конкурентоспроможності», «Індекс конкурентоспроможності національної економіки» та «Індекс конкурентоспроможності приватного бізнесу». Які інституційні та економічні реформи супроводжують підтримку конкурентоспроможності країни в системі ГМП?

12. Охарактеризуйте сутність та складові фінансової глобалізації, визначте її зв'язок із глобальною макроекономічною політикою. Визначте макроекономічні передумови, соціально-економічні наслідки та прояви фінансової глобалізації у світовій економіці (на основі визначення глобальних тенденцій розвитку світової фінансової та банківської системи).

13. Охарактеризуйте основні заходи глобальної макроекономічної політики у сфері формування сприятливого інвестиційного клімату на рівні національної економіки країн світу. Які рейтинги/індекси відображають ці процеси? Обґрунтуйте Ваше бачення – які реформи необхідно здійснити в Україні задля покращення інвестиційного клімату та підвищення інвестиційної привабливості національної економіки.

14. Охарактеризуйте основні рекомендації міжнародних фінансових організацій (у т.ч. – на прикладі МВФ) країнам-позичальникам щодо здійснення соціально-економічних реформ та досягнення макроекономічної стабілізації. Назвіть основні «структурні маяки», визначені Україною у Меморандумі співпраці «Україна – МВФ» у т.ч. для отримання чергового траншу (станом на 2021 – перспективи на 2022 рр.). Обґрунтуйте макроекономічні наслідки співпраці МВФ з Україною (та/або з іншими країнами світу: країни – за вибором студента).

15. Охарактеризуйте сутність та прояви фінансової глобалізації у світовій економіці. Визначте причини виникнення та макроекономічні наслідки настання світової фінансово-економічної кризи (2008 – 2009 рр.). Назвіть основні антикризові заходи розвинутих країн світу, рекомендації глобальної макроекономічної політики щодо попередження настання «нової хвилі» світової фінансово-економічної кризи у XXI ст.

16. Визначте сучасні тренди кредитно-банківської політики розвинутих країн світу. Поясніть макроекономічні причини та наслідки зниження базових відсоткових ставок по кредитах (країни ЄС) та від'ємних відсоткових ставок по кредитах (Швейцарія, Японія, Данія, Швеція) у сучасній глобальній монетарній політиці розвинутих країн світу у XXI ст.

17. Охарактеризуйте проблему зовнішньої заборгованості у масштабах світової економіки та визначте макроекономічні наслідки нарощування глобальної заборгованості для світової та національної економіки країн світу (країни – за вибором студента). Назвіть заходи глобального макроекономічного регулювання, спрямовані на мінімізацію (подолання) системних проблем зовнішньої заборгованості та мінімізації ризиків дефолту (країна – за вибором студента).

18. Визначте роль МВФ у системі глобальної макроекономічної політики та в процесі монетарної стабілізації економіки країн-позичальників МВФ. Охарактеризуйте макроекономічні наслідки виконання положень чинного Меморандуму співпраці між Україною та МВФ. Визначте, які макроекономічні реформи набувають особливої актуальності в Україні з огляду на продовження кредитного співробітництва з МВФ (2021 – 2022 рр.) та обґрунтуйте очікувані макроекономічні наслідки реалізації цих реформ для української економіки.

19. Охарактеризуйте глобальну проблему зовнішньої заборгованості в масштабах світової економіки. Охарактеризуйте сутність та макроекономічні наслідки «технічного» та «повного» дефолту. Визначте очікувані макроекономічні наслідки дефолту для країни (країна – за вибором студента. Рекомендується – Аргентина, Греція та ін.).

20. Охарактеризуйте глобальну проблему зовнішньої заборгованості в масштабах світової економіки. Охарактеризуйте сутність та макроекономічні наслідки «технічного» та «повного» дефолту. Визначте макроекономічні наслідки «технічного» дефолту та виходу країни з переддефолтного стану шляхом реструктуризації боргів (країна – за вибором студента. Рекомендується – Україна (станом на 2015 р.), Греція та ін.).

21. Охарактеризуйте причини та макроекономічні наслідки зростання масштабів зовнішньої заборгованості країн світу в умовах глобалізації, а також – в умовах пандемії COVID-19. Обґрунтуйте Ваше ставлення до подвійного впливу скорочення зовнішнього боргу країни (на короткостроковому часовому періоді) внаслідок скорочення бюджетних витрат, у т.ч. шляхом запровадження «політики затягування пасків». Як «політика затягування пасків» впливає на процеси стабілізації та стимулювання економічного зростання національної економіки. (Рекомендується на прикладі Греції, Португалії, Іспанії, Італії, України та ін. Країна – за вибором студента).

22. Наведіть прогнози щодо економічного прориву «нових індустріальних країн світу» та формування «нових полюсів економічного зростання» до 2050 р. (країна за вибором студента). Обґрунтуйте, чи можливий сценарій «економічного прориву» для України та які макроекономічні реформи у нашій державі для цього необхідно здійснити?

23. Визначте сучасні тренди глобальної макроекономічної політики у сфері геоторговельних відносин (станом на 2021 – на початок 2022 р.). Поясніть макроекономічні причини розповсюдження політики «неопротекціонізму»; причини, методи та макроекономічні наслідки ведення «торговельних війн» для національної та світової економіки (країни – за вибором студента. Рекомендується на прикладі: США – КНР).

24. Охарактеризуйте макроекономічні переваги, ризики та очікувані макроекономічні наслідки розвитку зовнішньоторговельних відносин України та ЄС (економічна частина Угоди про асоціацію; зона вільної торгівлі, ЗВТ+). Визначте макроекономічні наслідки участі України у ЗВТ+ з країнами ЄС. Які можливості щодо економічного зростання надають українській економіці угоди про ЗВТ (ЗВТ+). З якими країнами світу Україна вже підписала, і з якими країнами планує підписати угоди про ЗВТ (ЗВТ+) до 2022 р. та на перспективу.

25. Представте рекомендації глобальної макроекономічної політики щодо вирішення проблеми «бідність» у світовій економіці у XXI ст. Наведіть макроекономічні показники та індикатори, які характеризують рівень «бідності» та показники стратифікації населення країни за доходами. Визначте соціально-економічні наслідки поширення бідності в країнах світу. Визначте шляхи вирішення проблеми «бідність» у XXI ст. (на прикладі розвинутих країн світу, країн, що розвиваються, на прикладі України. Країни –

за вибором студента).

26. Охарактеризуйте соціально-економічні передумови та основні макроекономічні наслідки активізації міграційних процесів в умовах глобалізації. Охарактеризуйте макроекономічні наслідки «міграційної кризи» для країн ЄС (починаючи з 2015 і до сьогодні); визначте стратегічні пріоритети, заходи та рекомендації ГМП щодо виходу ЄС з міграційної кризи.

27. Визначте очікувані макроекономічні наслідки постаріння населення та трудової міграції для економіки різних груп країн світу (країна – за вибором студента; як варіант – на прикладі країн ЄС та України). Охарактеризуйте рекомендації глобальної макроекономічної політики щодо мінімізації впливу ризиків постаріння населення та ризиків трудової міграції на соціально-економічний розвиток країн світу.

28. Визначте роль «людського розвитку» та «людського капіталу» у системі глобальної макроекономічної політики. Поясніть, яку роль відіграє «людський капітал» у забезпеченні економічного зростання світової економіки. Визначте, які цілі сталого розвитку (ООН) пов'язані з людським розвитком та яким чином це впливає на пріоритети впровадження глобальної макроекономічної політики у XXI ст.

29. Визначте зв'язок між соціальним прогресом та глобальною макроекономічною політикою у соціальній сфері. Охарактеризуйте сутність рейтингів «Індекс людського капіталу», «Індекс щастя», «Індекс соціального прогресу», «Індекс процвітання» та ін. та обґрунтуйте зв'язок цих рейтингів з макроекономічними реформами в країні (країна – за вибором студента).

30. Охарактеризуйте сутність, складові та визначте перспективи впровадження стратегії «економіки знань», реалізації «інноваційного прориву» країн світу, переходу країн-лідерів світового розвитку до «Індустрії 4.0» у XXI ст. в умовах зростання міжнародної конкуренції та активізації глобалізаційних процесів (країни за вибором студента). Визначте роль сталого розвитку та «зеленої економіки» у цьому процесі.

31. Визначте сутність Цілей розвитку тисячоліття до 2030 року (Генеральна Асамблея ООН, 15 вересня 2015 р.). Охарактеризуйте очікувані макроекономічні наслідки кліматичних змін для національної та світової економіки у XXI ст. Розкрийте зміст сталого розвитку, визначте рекомендації глобальної макроекономічної політики та очікувані макроекономічні наслідки впровадження політики сталого розвитку для національної та світової економіки у XXI ст.

32. Визначте сутність «цифрової» та «циркулярної» економіки (на прикладі країн ЄС). Обґрунтуйте макроекономічні реформи, що супроводжують процес переходу від традиційної до «цифрової» економіки (на прикладі розвинутих країн світу). Поясніть, які макроекономічні переваги та системні проблеми приносить світовому господарству перехід від традиційної до «цифрової» економіки з огляду на прийняття в країнах ЄС стратегії «EUROPEAN GREEN DEAL».

33. Визначте сутність та складові «Індустрії 4.0». Охарактеризуйте макроекономічні передумови та макроекономічні наслідки структурної перебудови економіки розвинутих країн світу на інноваційних засадах цифрової економіки, технологій «Індустрії 4.0» та NBIC-технологій (країна – за вибором студента).

34. Визначте рекомендації глобальної макроекономічної політики щодо підвищення конкурентоспроможності національної та світової економіки в умовах глобалізації. Визначте рейтинг України в системі показників конкурентоспроможності та охарактеризуйте основні індикатори конкурентоспроможності (на мікро, мезо та макрорівні). Визначте інституційні чинники, пов'язані із зміцненням конкурентних позицій країни у світовій економіці.

35. Визначте сутність, роль та макроекономічні наслідки міжнародного поділу праці, інтеграції та інтернаціоналізації виробництва в умовах глобалізації. Обґрунтуйте, які новітні тенденції спостерігаються у XXI ст. у сфері інтернаціоналізації світового виробництва товарів та послуг з урахуванням переходу до цифрової економіки та

«Індустрії 4.0».

36. Охарактеризуйте макроекономічні наслідки кліматичних змін та глобального потепління для світової економіки. Визначте цілі сталого розвитку (прийняті ООН) та обґрунтуйте стратегічні пріоритети реалізації політики сталого розвитку в країнах світу.

37. Охарактеризуйте макроекономічні наслідки кліматичних змін для світової економіки. Поясніть, яким чином розвиток «зеленої економіки» впливає на подолання бідності та на вирішення нагальних макроекономічних та соціально-економічних проблем розвитку країн світу (у т.ч. енергетика, транспорт, урбанізація, продовольча проблема та ін. Питання рекомендується розглянути на прикладі переходу країн ЄС до сталого економічного розвитку, відповідно до положень стратегії «EUROPEAN GREEN DEAL»).

38. Визначте сутність глобальної енергетичної проблеми у світовій економіці. Обґрунтуйте основні цілі глобальної макроекономічної політики щодо вирішення енергетичної проблеми у масштабах світового господарства. Поясніть роль Третього енергетичного пакету ЄС у досягненні енергетичного балансу на єдиному Європейському енергетичному ринку.

39. Визначте сутність глобальної продовольчої проблеми та проблеми голоду у світовій економіці. Обґрунтуйте основні цілі глобальної макроекономічної політики щодо вирішення продовольчої проблеми та подолання голоду у масштабах світового господарства. Визначте роль аграрного експортного потенціалу України у вирішення світової глобальної проблеми голоду.

40. Визначте сутність глобальної проблеми раціонального використання природних та водних ресурсів у світовій економіці. Обґрунтуйте основні цілі глобальної макроекономічної політики щодо забезпечення раціонального використання природних та водних ресурсів у світовому господарстві.

41. Визначте сутність глобальної проблеми «бідність» та зростання стратифікації країн світу за доходами (розподілу багатства) у світовій економіці. Обґрунтуйте основні цілі глобальної макроекономічної політики щодо подолання проблем бідності у світовому господарстві.

42. Визначте роль міжнародних організацій у розробці та впровадженні глобальної макроекономічної політики (сфера економічної діяльності – за вибором студента).

43. Визначте роль міжнародних організацій у розробці та впровадженні глобальної макроекономічної політики (сфера економічної діяльності – за вибором студента. Рекомендується – на прикладі вирішення енергетичної проблеми у масштабах світового господарства).

44. Обґрунтуйте роль міжнародного економічного співробітництва країн світу у вирішенні глобальних проблем у сфері сталого розвитку (сфера економічної діяльності – за вибором студента).

45. Поясніть прояви поведінкової економіки в системі глобальної макроекономічної політики. Визначте пріоритети застосування рекомендацій поведінкової економіки в системі глобального макроекономічного регулювання.

46. Визначте стратегічні пріоритети впровадження глобальної макроекономічної політики у XXI ст. Визначте стратегічні цілі та стратегічні пріоритети сталого розвитку, обґрунтуйте їх кореляцію з цілями та стратегічними пріоритетами глобальної макроекономічної політики і новітніми трендами соціально-економічного та інституційного розвитку країн-лідерів світового господарства у XXI ст:

Викладач: професор кафедри міжнародних економічних відносин і бізнесу ФМВ НАУ, проф., д.н.д.у. (к.е.н.), заслужений економіст України Біла С.О.